

Opwekking tot weltevredenheid.

<https://hdl.handle.net/1874/351579>

gce

(11)

OPWEKKING

TOT

WELTEVREDENHEID.

* o *

DERDE DRUK

* o *

Te ROTTERDAM,
bij NICOLAAS CORNEL,

Drukkery van Neêrlandsch Zendeling-Genootschap.

1850.

N°. XXXII.,

OPWERKING

TOT

WETTE VERBODENHEID.

GEWELDE
DIEZELVE
GEWELDE

DE HOUTEN
DE HOUTEN
DE HOUTEN

N. 2278

2
v
t
e
n
E
A
A
V

VOORBERIGT.

*Gecommitteerden van het Nederlandsche
Zendeling-Genootschap, tot het opstellen,
verzamelen en uitgeven van kleine Stukjes,
ter bevordering van Evangelische kennis
en Godzaligheid, ook bij mingeoefenden;
namelijk: R. J. VAN DER MEULEN,
B. VAN MARKEN, J. CLARISSE,
A. L. M. Phil. en Theol. Doct. en Prof.,
A. DE VRIES, L. EGELING, J. C.
VORSTMAN en R. ADRIANI, Predi-
kan-*

*kanten te Amsterdam, te Hoorn, te Leijden
en te Rotterdam; overeenkomstig hun
Ambt en Beroeping, dat oogmerk gaarne
willende bevorderen, 'en in uitzigt op des
Heeren medewerkenden zegen, bieden het
nevensgaande Stukje hunnen Landgenooten
aan; erkennende intusschen geene Uitgave
voor echt, dan welke door eenen hunner,
of door den Drukker dezes, onderteekend is.*

*J. van der
Linde*

OPWEKKING

TOT

WELTEVREDENHEID.

Duizendmalen misschien heb ik de betuiging van den Apostel Paulus: » *Ik heb geleerd ver-
» genoegd te zijn in hetgeen ik heb.*»^(a) gelezen of hooren lezen, en ik geloof niet, dat ik dezelve ooit, in rijper Jaren althans, gelezen heb, of heb hooren lezen, zonder dat ik, met meerder of minder ernst, bij mij zelven gezegd heb: » Gelukkige Paulus! ik wenschte » wel, dat *ik* dat ook, en dat *naar waarheid* » zeggen kon, zóó als gij het daar geschreven » hebt. »

Ik

(a) Filip. 4: 11b.

Ik denk, dat het met sommige, die dit Kleine Stukje van het Nederlandsch Zending-Genootschap lezen mogten, ook wel zoo zal gegaan zijn: *Vergenoegd te zijn in hetgeen men is*, dat is toch nog al zoo *iets*; niet waar? Gij weet, immers ten minste zoo wel ten naaste bij, *wat* dat is? Gij weet immers, bij eigene ondervinding, wat het is met uwen stand, met uw beroep, met uw lot *te vrede* te zijn? Of weet gij misschien beter, wat het is, daarmede *niet* te vrede te zijn — daarmede *niet* voldaan te wezen? te wenschen, dat het *anders* ware? dan weet gij ten minste, ofschoon maar half, toch genoeg, om het met mij eens te kunnen zijn, en te zeggen, wat ik zeg: » Vergenoegd, wel te vrede » te zijn in hetgeen men is, dat is nog al » zoo *iets*, » of, met andere woorden: *Wel- » tevredenheid moet wel een zeer groot geluk » zijn.* »

Het zou mij dan ook ten uiterste verwonderen, indien gij, die dit Kleine Boekje in handen krijgt, hetzelfde niet wel zoudt willen lezen. *Lezen*, zeg ik, want dat is nog wat anders, dan hetzelfde zoo eens, en zoo wat
te

te *doorbladeren* in een of ander zoogenoemd verloren oogenblik. En vraagt gij misschien: waarom zoude ik dat dan wel *lezen* willen? ik antwoord U: » omdat het handelt *over de Weltevredenheid*, en strekken kan om U dezelve wat *nader te leeren kennen*, om U dezelve *aan te prijzen*, en om U de *middelen* daartoe aan de hand te geven, en in het *gebruik* van dezelve eenigzins te besturen.

Maar hoort eens; wij moeten elkander wel verstaan: Ik geloof juist niet, dat iemand, die dit Stukje zal gelezen hebben, een greintje meer Vergenoegdheid zal hebben aangevonden *door* dit Boekje. Wel mijn Lieve Menschen! indien de mindere of meerdere maat van onze Weltevredenheid in onzen stand of met ons lot, zou kunnen afhangen van de *Blaadjes*, de *Boekjes* en *Boeken*, die iemand daarover gelezen heeft, of van de goede *Preken*, die men daarover gehoord heeft, o! dan zou die Vergenoegdheid al vrij wat algemeener moeten zijn; ten minste, het ontbreekt niet aan goede *Stukken* en *Stukjes* over dit *Onderwerp*, en hoe vele *Leeraars* hebben ook wel *gepreekt* over dat woord van

Paulus: » *Ik heb geleerd vergenoegd te zijn in hetgeen ik ben!* »

Nu, laat dat wezen zoo als het wil: ik wilde maar zeggen: wel verre, dat ik U dit Boekje zoude opdringen als een onseilbaar *mid-*
del om vergenoegd te worden; zoo vlei ik mij toch met de hope, dat de een of ander wel eens een woordje *lezen*, of als men het U goed wil voorlezen, *hooren* zal, hetwelk min of meer het Geweten treffen, en dan een of ander met zichzelve *onvoldaan* zal maken; en ziet! dat zoude een regt goed begin *kunnen* zijn; want die met *zichzelve*, en over zijn *hart* en *inwendig* bestaan voor God ontevrede is, die is op den weg, om met zijn lot en stand, (al is dat alles juist zoo aangenaam niet,) ten minste om met Hem, die ons lot bestuurt, voldaan, en alzoo om *weltevrede te worden*.

Ik twijfel niet, of gij begrijpt dit wel; maar ik mag inimmers voor sommige er nog wel bijdoen, dat hij, die in zijn Geweten geen getuigenis heeft van volkomene pligbetrachting, (en wie onzer, Zondaars uit Zondaars! kan dit hebben?) zijn stand of lot niet naar zijn

zin zijnde, zal wel doen, indien hij de reden, die hij geeft aan God en Menschen, om niet of zeer weinig voldaan te zijn over zijn gedrag, begint uit den weg te ruimen, en indien hij daartoe zichzelve eens ernstig te gemoet voert: »*Wat klaagt een levend Mensch? een iegelijk klage over zijne zonde!*» a) Of: wat zoude een Mensch, die nog de weldaad des levens geniet, klagen? Zou men wel regt tot eenige klagt hebben, wanneer wij, door rampen over onze zonden getuchtigd worden tot onze verbetering?

En nu mag ik U dan niet langer ophouden, en wil ook gaarne met u voortgaan, om U eerst te helpen bedenken, wat de *Vergenoegdheid* is — of, om U de *Weltevredenheid* wat nader te leeren kennen.

EER-

(a) Klaagl. 3: 39.

EERSTE AFDEELING.

Over de Weltevredenheid.

Om de Vraag, die ik mij, als het ware, nu door U hoor voorstellen: »*Wat is Tevredenheid in Stand en Beroep?*» te beantwoorden, kom ik nog eens met U terug op de betuiging van Paulus: »*Ik heb geleerd vergenoegd te zijn in hetgeen ik ben.*» En nu vraag ik U: »weet gij wel, wie Paulus was, en in welken toestand hij was, toen hij dat schreef, en wat hij toen reeds ondervonden had?»

Paulus was, zult gij waarschijnlijk zeggen, een Apostel, een Dienstknecht van den Heer JESUS CHRISTUS; en ik wil gelooven, dat gij ook wel *iets* weet uit zijne Geschiedenis van de wijze, op welke hij in *die* bediening, of in dien stand, of in dat beroep gekomen was. (a) Nu, de Heer had hem, die, althans naar zijne eigene verklaring, te voren een *lasteraar* (van het Christendom) een *vervolger*

(a) Hand. 9: 1 en verv.

ger en een *verdrukker* (der Christenen) was, geroepen om zijn *Apostel* te zijn; de Heer had hem daartoe bekrachtigd. *a* Maar *waar* was hij toen, en *in welken toestand*, toen hij dat schreef? die Man, die, zoo als wij zouden zeggen, het in dien *Post* zoo wel had mogen hebben? *waar* was hij toen? ik vertrouw dat gij het weet, dat hij destijds te *Rome* was, en wel in de *gevangenis* aldaar; niet, omdat hij een *Kwaaddoener* was, maar omdat hij een *Christen*, en een *Apostel* van den Heer JESUS CHRISTUS was; en was die *gevangenis* niets anders geweest, dan willekeurige *be-rooving* van zijne *Vrijheid*, dan zou menig een, die zulk een toestand maar van *hooren zeggen* kent, die *betuiging* van Paulus, zoo als dezelve, uit haar verband opgenomen, daar staat: » *Ik heb geleerd vergenoegd te zijn in hetgeen ik ben:*» of voor *grootspraak*, of voor *dweeperij*, of voor een *uitvloesel* van *sombere krankzinnigheid* gehouden hebben; maar daar kwam van alles bij. Paulus zoude een Man hebben kunnen zijn van *middelen*; indien hij

JOOD

(a) 1 Tim. 1: 12, 1°.

Jood gebleven was, dan zoude hij welligt van eenig aanzienlijk Ambt onder zijn Volk zich hebben kunnen meester maken; maar hij had voor het Christendom *alles* opgeofferd; en nu was hij niet alleen diep vernederd, maar ook had hij wel eens gebrek moeten lijden, en zelfs in de gevangenis zoude hij, zonder buitengewone toelagen uit de Filippische Gemeente, het noodige in zijnen toestand somtijds niet hebben kunnen verkrijgen; terwijl hij, wel eens geplaagd door valsche Broeders, ook te gemoet zag, dat hij vroeger of later om het Christendom op het Schavot een ijsselijken dood zou moeten sterven. En dit te bedenken komt misschien nog minder te pas, dan de herinnering, dat hij toen, reeds sedert verscheidene Jaren een zeer rampspoedig lijder was geweest. Ei gaat eens na wat hij al ondervonden had; hij kon zeggen: *Ik ben toven anderen in arbeid overvloediger, in slagen uitnemender, in gevangenis overvloediger, in doodsgevaar menigmaal. Van de Joden heb ik veertig slagen, min één, vijfmaal ontvangen. Driemaal ben ik met roeden gegeeseld geweest; eens ben ik gesteenigd, driemaal heb*

heb ik Schipbreuk geleden, eenen ganschen nacht en dag heb ik in de diepte overgebracht. In het reizen menigmaal, in perikelen van Rivieren, in perikelen van Maordenaars, in perikelen van mijn Geslacht, in perikelen van de Heidenen, in perikelen in de Stad, in perikelen in de Woestijn, in perikelen in de Zee, in perikelen onder de valsche Broeders: In arbeid en moeite, in waken menigmaal, in honger en dorst, in vasten menigmaal, in koude en naaktheid. Zonder de dingen, die van buiten zijn, overvalt mij dagelijks de zorg van alle de Gemeenten. (a) En die Man was in hetgeen hij was vergenoegd! Wat dunkt U? zoude hem dit alles wel hebben aangestaan? Zoude het naar zijn zin geweest zijn, dat hij, om op zijne voormalige gevangenis alleen nog eens terug te komen) ten minste nooit alleen, nooit zonder opzigt van een Soldaat, eens mogt uitgaan? Zoude hij in zijn schik geweest zijn met die vernedering, met dat gebrek, en met die valsche en willekeurige behandeling en onderdrukking? Hoort eens, wat aan de beproefde

(a) 2 Ko., 11: 23—28.

de Hebreëen wordt toegestemd: *Alle kastijding, als die tegenwoordig is, schijnt geene zaak van vreugde maar van droefheid te zijn.* (a) En dit is voor ons *Menschen* waar van *alles*, wat wij gewoon zijn, rampen, teleurstellingen en tegenspoeden te noemen; bij voorbeeld: door ziekelijkheid, door bekrompene omstandigheden, door verlies van *eer*, en *goed* en *bloed*, of iets van al wat ons dierbaar is op de *W*ereld. Nu, Paulus was een *Mensch* van de zelfde bewegingen als wij, en hij zoude, *of* geen *Mensch*, *of* een geheel ander *Mensch* hebben moeten zijn dan wij, indien hij zich met alle die levens-onaangenaamheden zelve had kunnen *verzoenen*, gelijk men zegt, of, zoo als gij het misschien zoudt uitdrukken: »indien alle die *onaangenaamheden* hem niet *onaangenaam* waren geweest.” En vinden wij niet in zijnen Brief aan de Filippensen, waarin hij betuigde, *vergenoegd te zijn in zijnen stand*, meer dan ééne plaats, waaruit blijkt, dat hij voor de afwending van nieuwe rampen, en voor het genot van wezenlijke genoegens

niet

(a) Hebr. 12 : 11a.

niet onverschillig was? Leest zelf maar eens wat hij schrijft, Kapittel II: vs. 27. Epafroditus was krank geweest, maar God had zich oven dezen, maar niet alleen zijner, schrijft hij, maar ook mijner ontfermd, opdat ik niet droefheid op droefheid zoude hebben. Ziet ook Kapittel IV: vs. 10, waar hij zoo hartelk verklaart: Ik ben grootelijks verblijd geweest in den Heer, dat gij nu eenmaal verwakkerd zijt, om aan mij te gedenken: waaraan gij ook gedacht hebt, maar gij hebt de gelegenheid niet gehad.

Het moet dus wat anders beteekenen, niet waar? Maar *wat?* Daar zijn menschen (gij hebt die immers wel ontmoet?) die zich naar alles, wat hun overkomt en treft, al wonder wel weten te *schikken*. »Het is niet anders.» zeggen zij, niet waar? »wat zullen wij daar »tegen doen? men moet met alles te vrede »zijn; hoe meer men topt en klaagt, hoe »erger het wordt; goede moed is het halve »werk; men kan geen ijzer met handen bre- »ken,» en zoo al voorts. Wel, zoudt gij waarlijk gelooven, dat die Menschen, die dat zeggen, *te vrede* zijn? Zoudt gij Paulus met
zul-

zulke Menschen, voor één oogenblik zelfs, durven vergelijken? Neen, neen, dat gaat niet aan; als gij op die gezegde zelve let, dan hoort gij daarin de taal zelfs van *Ontevredenheid*? Dat zeggen: »Men moet met alles te »vrede zijn:» is dat niet eene soort van Klagt; »*Het is niet anders:*» is dat de taal der Dankbaarheid dat het zoo is? ik meen, dikwijls althans, daarin te vinden de uitdrukking der *Ontevredenheid*, die magteloos is om het *anders* te maken, en die anders zeker haar lot *veranderen* zou. Ook gebeurt het wel, dat er menschen zoo spreken, die te *traag* zijn om eene andere wending te geven aan hun lot, hetwelk men zou *kunnen*, zou *mogen*, en dan ook wel degelijk zou *moeten* verbeteren; hetwelk men althans zou kunnen *trachten* te verbeteren. Sommige zouden daaraan geen hand willen slaan, of daarom geen voet verzetten willen? Ziet, lieve Menschen, gij zoudt U bedriegen, indien gij meendet, dat Paulus van die gemoedsgesteldheid was geweest. Dat zou wel zoo wat naar *Onverschilligheid* geleken hebben; en overschillig was Paulus dan toch waarlijk niet; dat zien wij be-

beter, wanneer hij de eer van het Christendom, en zijne eer als Apostel, vurig en levendig tegen den ongegronden laster verdedigt. Onverschilligheid is ook geene Tevredenheid. Tevredenheid is eene deugd, en een voorregt, en die onverschillig is, is voorzeker niet deugdzaam, en waarlijk ook niet gelukkig. Tevredenheid! zij is een zoo zacht en zalig gevoel, en eene gewaarwording, streelend voor het gemoed boven alle beschrijving; en trekt Onverschilligheid zich niets aan, hoe kan zij dan *genoegen* smaken? Aangenaam en beminnelijk ook is voor zijne Huisgenooten en andere Medemenschen de weltevreden Man, terwijl de onverschillige voor ieder, die hem ontmoet, doorgaans zeer lastig is.

Ik zoude hier ook nog kunnen spreken van zulken, die, in armoedige omstandigheden geboren en opgevoed, niet beter weten, of het moet maar zoo met hen blijven als het altijd was; en anderen zijn door Ouderdom schier verstompt, en of het hun kwaad of goed gaat, zoo als wij het noemen, het schijnt hun evenveel; om niet te spreken van
die

die lichtzinnige en dartele knapen, die met laffe scherts de rampen van het leven pogen weg te spotten.

Maar ik wil geene stof tot Ontevredenheid geven door al te lang daarbij te verwijlen, en U nu trachten te errinneren, *wat* eigenlijk de *Vergenoegdheid* is. Vooraf evenwel mag ik inmers nog wel opmerken, dat God eenen iegelijken zijnen stand gegeven heeft, ja in hooger of lager kring, in eenen meer of min gegoeden, of misschien wel in eenen behoefligen toestand, in eenen vrijen of dienstbaren staat, in eenen gezonden of zieken, in eenen bloeienden of sukkelenden toestand, in dien van Handwerksman of Daglooner, van een Koopman of Winkelier, van een hooger of lager Ambtenaar, zijn wij niet bij toeval, maar naar Gods vrijmagtigen en onveranderlijken, en altijd wijzen raad, *door God* geplaatst. En nu nog iets. Ik wil onderstellen, dat dit Stukje niet in handen komen zal van vele edelen en magtigen, van vele grooten en rijken, maar van eenige minder bedeeden, van armen en ongelukkigen, van zulke derhalve, wier Stand en Beroep zoo
niet

niet benijdenswaardig is, en die, indien zij konden, van stand en beroep wel oogenblikkelijk, uit onvoldaanheid met hun lot, *veranderen* zouden.

Indien dit nu uw geval mogt zijn, en gij evenwel, in dezen uwen staat, bij U zelve denkt en gelooft: »In *dien* stand, waarin *ik* ben, ben ik *door God* geplaatst, door *God*, die vrijmagtig aller Menschen lot bepaald heeft” — indien gij gelooft, dat God, die van zijne beschikking en daden aan niemand rekenschap verschuldigd is, U in eenen *anderen* staat zou hebben *kunnen* plaatsen, maar dat zijne alles omvattende *Wijsheid* het beter voor U geoordeeld heeft, U *niet* in eenen anderen kring, maar *daar* juist, *waar* gij U bevindt, te plaatsen — indien gij daarbij gelooft, dat God met *Liefde* uw lot bepaald en bestuurd heeft, en bestuurt, met diezelfde *liefde*, die het beste, hetwelk zij geven kon, U niet onthouden, voor U Gods eigen Zoon niet gespaard, maar ook voor U gegeven heeft, opdat gij den welverdienden dood niet smaken, maar zalig leven zoudt — indien gij dat *gelooft*, en door dat geloof geleid, zoo

al

al niet met uw Stand en Beroep op zichzelven, maar met hetzelfde als *uw* lot, *U* door God, uw Vader in Christus Jesus, aanbedeeld op Aarde, bevredigd zijt, dan kan men *U* toch te vrede, *Christelijk te vrede* noemen met uw en Stand en met uw Beroep. De ware Christelijke *Vergenoegdheid* toch zoude ik beschrijven te zijn: die Gemoedsgesteldheid, die daar plaats heeft, waar men door het Geloof in den Heer Jesus Christus, als Zaligmaker, en in God, als onzen schuldvergevenden Vader, door Hem geleerd en bestuurd, goedkeurt alles, wat hij geeft en doet. Waar die Gemoedsgesteldheid is, kan men dan naar waarheid zeggen: »Indien ik mijn Stand »of Beroep *veranderen kon* maar *niet, dan »tegen den wil* van mijnen God en Vader, »dan zoude ik het toch *niet* doen: ik zou »veel liever alle genoegens en alle Schepse- »len varen laten, dan in het allerminst met »opzet iets doen tegen zijnen wil.»

Gij bemerkt dus, dat *Christelijke Onderwerping* aan God, *eenswillendheid* en *tevredenheid* met God, ofschoon wij tusschen dezelve onderscheid maken kunnen, in den *grond* en in het

het

het *wezen* van derzelve bestaan, niet alleen niet veel verschillen, maar wezenlijk in één punt met elkander zamen vloeijen; of wilt gij liever, uit ééne bronwel, uit Liefde tot God die uit het Geloof aan God in Christus Jesus, zijnen Zoon, ontspruit, voortvloeijen.

Om U nu in de gelegenheid te stellen, dat gij U zelven zoudt kunnen beoordeelen, of gij in uw Stand en Beroep te vrede zijt, en dat wel, zoo als wij, naar *Christelijke* grondbeginselen, daarin te vrede behooren te zijn, wil ik U deze en gene Werkzaamheden herinneren van zoodanig een Christen, die met Paulus zeggen kan: » *Ik ben vergenoegd in het geen ik ben.* »

In het algemeen zult gij zulk eenen Christen niet zien of hooren hunkeren naar verandering, of wispelturig, zoo als men zegt, van den *hak op den tak* zien springen, of zien loopen van den een naar den ander, ongeduldig om toch maar weer iets anders te beproeven. Gij zult hem zelfs niet ligt zien knijzen, wanneer het hem waarlijk buiten zijne schuld tegenloopt. Zoo veel hij kan, heft hij steeds oog en hart naar boven. Hij gedenkt aldan niet alleen van tijd tot tijd bij zichzelf

het bekende Spreekwoord: » *Twaalf Ambachten, dertien ongelukken,* » of het ook dikwijls waar bevonden: » *Alle verandering is geene verbetering!* » maar, terwijl hij tracht ook stille te zijn, zegt hij menigmaal bij zich zelve: » *Ga niet uit uwe roeping.* » En niets willende dan God gehoorzaam zijn, zegt hij ook dikwijls tot zichzelf: » *Wacht op den Heer; ken Hem in al uwe wegen.* » En zoo blijft hij dan ook in zijnen stand en in zijn Beroep, en omdat hij, zoo lang hij op eene redelijke wijze overtuigd is, dat hij door het Godsbestuur in dien Stand en dat Beroep geplaatst is, en gehouden wordt, blijft hij daarin, en draagt hij de lasten en bezwaren, die daaraan verbonden zijn,

Ik zeg: hij draagt de lasten en bezwaren, die daaraan verbonden zijn, maar hij vermeerdert die niet; integendeel, zoo veel hij kan, *vermindert* hij dezelve, door zich in zijn Beroep, hetwelk hij als een *Goddelijk* Beroep voor zich aanmerkt, zoo veel mogelijk te bekwamen, door zich naarstig in dat werk, vriendelijk jegens zijne begunstigers, en bescheiden jegens zijne tegenstrevers te gedragen; en al is het dan ook, dat anderen hem zelfs benadeelen, hij poogt zelfs niet
hun-

hun dat *betaald te zetten*, omdat hij overtuigd is, dat God hem het Brood van zijn bescheiden deel niet zal onthouden; en tevens, omdat hij weet, dat hij, wanneer men hem iets onttrekt, of wangunst hem belastert, hij beter doet, wanneer hij zwijgt en draagt; en spreekt men hem van zulke, die hem die moeite maken, dan zegt hij niet maar: *Laat haters haten, benijders benijden; wat God mij gunt, dat moeten zij lijden.* Ook niet: *De ongegunde brok, die wordt het meest gegeten*; maar zijn hart denkt, en zijn mond betuigt: *Wat God doet is welgedaan; niets is er bij geval en niets zonder doel!* Ja! naar mate hij in het regt geloof aan Gods Bestuur werkzaam, en daardoor *met God te vrede is*, poogt hij ook zelfs voor zijne Mededingers en Onderkruipers te bidden, dat God het hun vergeve, en dat hij hen beware van meer kwaad te doen; en komt hem de gelegenheid voor, om dezulke door heuschheid en opregte vriendelijkheid te beschamen, dan acht hij het zich een pligt en een voorregt, om die gelegenheid niet ongebruikt te laten voorbij gaan.

Daar is nog iets waaraan gij den te vrede Christen van dien, die *niet te vrede is*, kunt on-

derkennen. Stelt U hen *beide* voor in *soortgelijke* stand, en werkzaam in *één* beroep. Stelt U voor twee Kooplieden, twee Landlieden, twee Fabrikeurs, twee Handwerkslieden; of neemt twee van derzelve *Bedienden*; maar nu is er voor den Koopman geen vertier, of er zijn zeer lage Markten; zij verkoopen met verlies; de Landman, schoon niet lijdende door *misgewas*, kan toch zijn Landpacht niet betalen; de Fabrikteur ziet ingevoerd en rondgevent, hetgeen hij ruim zoo goed kan maken; de Handwerksman vindt minder werk, of wordt in hetgeen er is, belemmerd, door tegenkating van onderscheiden aard. Wat doet nu de een? — wat doet de ander? — De een zoekt van dat alles de oorzaak, of in de Wetten van het Rijk, of in de ondeugende pogingen van eigenbatige Medeburgers; hij heeft daarvan overal den mond vol; zijn humeur raakt van zijne streek; men kan het aan zijn *gelaat* zien, aan zijnen *toon* hooren, dat hij onvoldaan, zeer ontevrede is; de Vrouw, de Kinderen, de Dienstboden, de Huisgenooten, de Huisdieren zelfs, ja, nu en dan ook de *levenlooze* voorwerpen, die hem omringen, worden met eene belagchelijke ruwheid de woorden, of toege-

gegrauwd, of zij worden gestooten en gesmeten. Somtjids dreigt hij zich voor het hoofd te slaan; of stampend hoort men hem zeggen: *het is om dol te worden*; en, als men het gelooven kon, zou hij liever *sterven*, dan langer *alzoo leven*. Een ander van die soort loopt morrend en mokkend, dagen achter elkander, onvatbaar voor toespraak, en werkeloos door zijn Huis. Een ander (ik durf het schier niet zeggen) bedwelmt zich door den *Drank*, en verzet zijn verdriet in Drink- en Bierhuis; ook door het *Spel*; waagt door dat, dikwijls zoo armhartig en jammerlijk tijdverdrijf, door *Kaart* en *Dobbelspel*, eene tegemoetkoming in zijn fortuin, en ontsteelt ook nog wel iets van hetgeen hij nog bezit aan Vrouw en Kinderen, om te beproeven, of eene veel belovende en weinig gevende *Loterij* hem helpen moge, en maakt somtijds, door de eene te leur stelling op de andere te hoopen, zich eindelijk rijp, indien Gods Almagt hem niet behoedt, voor zelfsmoord en rampzaligheid!

Wat doet de ander, de Christelijke lijder? Hij *tracht* ten minste gedurig *hooger* op te zien; hij denkt, gelooft en belijdt, en betuigt: » Daar is geen kwaad in de Stad, of op het Land, binnen of

n buiten ons Vaderland, dat God ons *niet* naar onze zonden doet; hij *poogt* in de hope op eene toekomst, zichzelf en zijne Huisgenooten; ja, ook in nederigheid en ootmoed, wanneer hij kan, zijne lotgenooten op te beuren en te bemoe-digen, terwijl hij zich het *niet* of *minder* noodzakelijke, met gewilligheid, *en in des Heeren naam* ontzegt en onthoudt, om zichzelf en zijne Huisgenooten, en die gebrek lijden aan het onöntbeerbare, zoo veel te onbekrompe-ner nog te kunnen helpen voorzien; hij zet al-zoo, op eene *Christelijke* wijze, (hetgeen helaas! zoo weinige in onze tijden doen!) *zijne tering naar zijne nering*.

Het zal niet noodig zijn te zeggen: wie van die twee Menschensoorten *te vrede*, wie hunner *niet te vrede* is, maar wat wilt gij? dat ik U de vraag bij deze gelegenheid zal beantwoorden *hoe dat het toch komen moge, of welke de oorzaak zij, door welke thans het getalder Onvergenogden in ons Land* (misschien wel in alle Landen van het Christelijk en bevoorregt Europa!) *grooter is, dan in dien tijd, in welken de ijzeren Schep-ter van Dwinglandij de Volken met onherstel-bare Armoede en Slavernij scheen te dreigen?*

Ik kan juist niet zeggen, dat die taak zoo gemakkelijk is; — neen, zelfs niet, indien men al de onderstelling met U aanneemt, dat er thans meer *Ontevredenheid* heerscht dan in *die* dagen. Evenwel er is *iets* van te zeggen. Ik geloof, dat in *dien* tijd, door eenen zamenloop van Omstandigheden, bij *onze* Natie ten minste, was te weeg gebragt, een *beseft*, en bij sommige eenig *gevoel* van *schuld*. Er waren zulke goede dagen voorbijgegaan; ons Land was zoo rijk maar door twist en verdeeldheden zoo arm geworden, — daarbij kwam Ja! onze Leeraars moesten wel wat voorzigtig spreken, maar onze Leeraar konden toch spreken van onze *schuld*; men wilde er toen ook wel van hooren: en men werd het in de hoofdzaak eens, *over* en *tegen* de Franschen, — men bad tot God, — men zuchtte en schreeuwde over de, anders maar wel *verdiende* *Wapendienst*; het ging bij ons, onder onzen Drijver, als met Israël in Egipte onder Farao. (a) Het gekrijt kwam op tot God, God hoorde ons gekerm, — God zag ons aan, — God kende ons, — nu kwam de Verlossing! en nu zegt gij welligt: »Maakte die dan ontevrede?» Wat zal

(a) Exod. 2: 23 — 25.

zal ik zeggen? wij gelijken in dat opzigt maar al te veel naar het toen pas uit Egijpte verlostc Israël. De bevrijding viel, ten minste in alles, niet naar aller wenschen en verwachting uit; men had gehoopt, als in de gouden Eeuw van ons Vaderland te zullen verplaatst zijn, en was, door meer dan ééne oorzaak, ook al misschien door onzen omgang met onze Naburen, de smaak voor al wat *fraai* is, overdreven uitgezet; men moest in dien men dien opvolgen wilde, dan ook *veel meerder kosten* maken. In alle de kringen der Maatschappij waren daardoor veler *behoef-*
ten vermeerderd, en *niet* in gelijke mate de *in-*
komsten. Zietdaar, dunkt mij althans, eene bron — eene troebele bron van *Ontevredenheid* met God en van jaloerschheid tegen den Naasten, die zich niet *zoo* gemakkelijk in het Menschelijk hart *sluiten* als *ontsluiten* laat, en die, waarlijk, over ons eene schande uitstort, zoo groot, dat iedereen wel vragen mogt: » *Hoe* wordt die uit-
 » gewischt? *hoe* wordt die schuld verzoend? *hoe*
 » wordt het beter? beter ook met *mij*? *hoe*
 » wordt *ik* waarlijk vergenoegd?” Want dit kwaad, dunkt mij, is vrij algemeen. Om dat verlangen naar beterschap nog meer gaande te
 ma-

ken, waar het is, en waar het nog niet is, hetzelfde, ware het mogelijk, onder Gods zegen, te verwekken, wil ik trachten *U die Tevredenheid met eenige beweegredenen aan te prijzen.*

DE TWEEDE AFDEELING.

Aanprijzing van Weltevredenheid.

Tot aanprijzing van die Tevredenheid is veel te zeggen, Lieve Menschen! en dat van onderscheiden aard. Alles is zeker wel niet even krachtig en gewichtig, maar het is ook juist niet gezegd, dat het allerkrachtigst middel ter aanprijzing bij ons het *sterkste* werken, en het meeste overwigt geven zal. Neen: somtijds schijnt *één woord*, ik zou bijna zeggen, zoo los weg daarheen gesproken, meer invloed op het hart te maken, dan eene met kunst opgestelde en sierlijke Redevoering, van welke het verstand moet zeggen: »Dat is een Meesterstuk.» Het gaat wel eens zoo; ik spreek bij Gelijkens; zoo als met dien Man, die een pijl schoot in zijne eenvoudigheid, maar God bragt dien, waar die, naar Zijnen

raad, wezen moest. (a) Ik heb daarom voorgenomen, zoo maar wat *uit* het hart *voor* het hart op te dissen, en die *trek tot eten* heeft, zal het er immers niet om laten, al is het, dat de *schotels* alle niet in de allervolmaakste orde staan?

Ik denk niet, dat gij ontevrede zult worden, dat ik met *den Bijbel* begin. Ziet, als *dat Boek*, — (gij denkt er immers ook zoo over?) — als *dat Boek* mij voor deze of gene zaak eene uitspraak van Moses en van de Profeten, van de Euangelisten en van de Apostelen *jen* over zulks van GOD zelve, en van onzen Heer JESUS CHRISTUS aan de hand geeft, dan denk ik: » Nu is het afgedaan; nu valt er niet meer over te kib- » belen of te redeneren; het staat *daar* geschre- » ven!” Ziet, daar zou men den Duivel mede tot zwijgen brengen! (b)

Wel nu, wat heeft nu die kostelijke BIJBEL tot aanprijzing van die *Weltevredenheid*? Ja, ik kom alweer eens op dat zeggen van Apostel Paulus terug: » *Ik heb geleerd vergenoegd te zijn*

(a) 2 Chron. 18: 33.

(b) Matth. 4: 1 — 11.

zijn in hetgeen ik ben ;” daarin vind ik voor mij eene kracht ter aanprijzing van die *Weltevre- denheid*, die al zeer sterk is. Paulus zeide: » Ik heb geleerd.” En wanneer men zoo verstandig, zoo geleerd en zoo geoefend, gelijk die Apostel was, de moeite genomen had om het te *leeren*, en zich aan de voeten gezet had van den *aller- besten Meester*, om zich dat te *laten* leeren, als hij daarbij zich had bevlijtigd om daartoe zich van alle voorkomende *middelen* te bedienen, dan moet het voorwaar wel aanprijzingwaardig zijn. Ja! daar komt bij, als ik daar *dien Man* zoo zie zitten, gevangen en gekluisterd, en ik hoor hem dan zeggen: *Ik heb geleerd te vrede te zijn in hetgeen ik ben*; dan dunkt mij ligt er een glans van *vrolijkheid* op zijn eerwaardig Apostolisch gelaat, dan is het mij als of ik hem hoor zeggen aan den Soldaat, die hem bewaakt, aan de Wachters, die hem geleiden, aan de Rigters, die hem van tijd tot tijd ondervragen, aan de grootste en magtigste en schijnbaar gelukkigste, die zijne stem maar bereiken kan, aan U en aan mij: » *Ik wenschte wel van God, dat Gijhieden allen, die mij ziet, hoort, of van mij hoort, zooda- ni-*

»nige wierden als ik ben, uitgenomen deze banden!» (a)

Voor het overige vinden wij in den Bijbel die Tevredenheid ook regtstreeks voorgeschreven : bij voorbeeld : Paulus zegt : » Als wij voedsel » en deksel hebben, zullen wij daarmede te vrede zijn.» (b) En wat gaat daar vooraf? » Wij » hebben niets in de Wereld gebragt; het is openbaaar, dat wij ook niets kunnen daaruit dragen.» (c). En gij moogt hetgeen er op volgt wel daarbij lezen : » Doch die rijk willen worden, en daar vindt gij ook misschien wel iets, dat gij op U zelve moogt toepassen,) » die rijk willen worden, vallen in verzoeking, en in den strik, en « in vele dwaze en schadelijke begeerlijkheden, » welke de Menschen doen verzinken in verderf » en ondergang.» d) Zoe vinden wij ook de Apostolische vermaning : » Uwe wandel zij » zonder geldgierigheid; en zijt vergenoegd » met het tegenwoordige.» (e) En waarmede
wordt

(a) Vergel. Hand. 26 : 29.

(b) 1 Tim. 6 : 8. (c) Vs. 7.

(d) Vs. 9. (e) Hebr. 13 : 5a.

wordt dat aangedrongen? » *Want (de Heer)*
 » heeft gezegd: *Ik zal u niet begeven, Ik zal u*
 » *niet verlaten.*” (a)

Ik wenschte ook wel, dat onze Tollenaars de Predikatie van Joannes den Dooper lazen, gehouden voor hunne Ambtgenooten van zijnen tijd; » *Eischt niet meer dan U gezet is,*” zeide hij, — en tot de Krijgsknechten was het onder ander: *Laat U vergenoegen met uwe bezoldingen.*” (b En dat is door hem voor ieder een, dat is ook voor ons gepreekt en beschreven. De Bijbel bepaalt ons ook wel bij de hooge waarde, en bij de voortreffelijkheid van de *Vergenoegdheid*; die wordt dan al mede tot aanprijzing van dezelve ons voorgesteld; bij voorbeeld, in dat zelfde verband, waaruit ik straks reeds veel ontleend heb, vindt gij de *Vergenoegdheid* in de naauwste betrekking geplaatst tot de *Godzaligheid*; deze is de bron, gene is eene der heerlijkste uitvloeijfels daarvan. » *De*
 » *Godzaligheid is een groot gewin, met verge-*
 » *noeging.*” (a) En dat de beloften, die aan zulk eene Godvruchtige gemoedsgesteldheid verbon-

(a) Vs. 5b.

(b) Luc. 3: 12 — 14:

(c) 1 Tim. 6: 6.

bonden worden , waarlijk worden verwezenlijkt aan hem , die dezelve beoefent , dat kunnen wij , behalve in Paulus , ook in David en vele anderen bewezen zien; en het zal U niet berouwen, indien gij hier tusschen beide den 4^{en} , den 23^{en} en den 131^{en} Psalm eens leest, en bij deze en soortgelijke, van tijd tot tijd, uwe aandacht bepaalt. Gij zult ook wel doen, indien gij eens naziet in het Boek van *Jona*, hoe deze door den hoogen God in de schande zijner onvoldaanheid, voor zichzelf werd ten toon gesteld, en voor ons tot waarschuwing is voorgesteld.

Volgt mij nu verder, terwijl ik U wil doen opmerken, hoe zeer de *Vergenoegdheid* zich laat aanprijzen door redenen, die wij ontleenen van de *eere Gods*, van *ons eigen welzijn*, en van het *geluk van onze Medemenschen*; beweegredenen immers, die bij een' redelijk Mensch nog al iets behooren af te doen?

Van de eere Gods? Dat verstaat gij immers wel? — Indien *ja*; denkt dan, dat het volgende minder voor U, meer voor minder geoeffenden geschreven is. — Indien *niet*; let er dan dubbeld op. De allerhoogste God, onze Hemelsche Vader, bemint zichzelf. Hij openbaart zich daar-

als niet onverschillig omtrent zijne *Eer* en zijnen *Naam*, Ja, Hij wilde uitdrukkelijk, dat dezelve niet zoude ontheiligd worden. De Heer Jesus leerde ons bidden: *Hemelsche Vader! dat uw Naam geheiligd*, dat is: *geëerd en geprezen worde!* Maar nu vraag ik U, ter goeder trouw! indien wij ontevreden zijn, en klagen, morren of mokken, — *over wien* klagen wij dan? Ik zeg U ronduit, schoon niet met dat gezag, waarmede Moses sprak tot de Kinderen Israëls: *«Uwe murmuringen zijn niet tegen ons, maar tegen den Heere.»* (a) Ook vraag ik U: indien wij over God klagen, wat ontvangt Hij dan van ons onder de menschen, en door ons van onze medemenschen? dank en eer, of hoon en smaad? Is het niet ook door dat murmureren en dat klagen, dat wij ook zoo dikwijls ten minste de aanleiding geven, dat Gods Naam niet geprezen, maar gelasterd wordt? Kan en mag ons dat onverschillig zijn? Is dat een braaf Kind, die er niet om geeft of men van zijn Vader *wel* of *kwalijk* spreekt? Gij veroordeelt

(a) Exod. 16: 8c.

deelt het zeker; maar veroordeelt gij dan U zelve niet met een? Gij, die zoo dikwijls over de beschikking van uwen besten Vader *kwelijk* spreekt? O! zeg dan niet: «Ik heb God lief!» indien gij ook door Tevredenheid Gods eer niet bevordert, want anders spreekt gij logen; de Liefde Gods is niet in u, gij hebt u zelve bedrogen.

Nu verder. Wie bevordert, dunkt u meer zijn *eigen welzijn*? die te vrede, of hij, die ontevrede is? Zegt gij niet: «Dat is geen vragen waard?» Maar laat het mij U toch maar vragen, al was het dan maar om een ander, die het niet zoo inziet, ook daar op eens te doen denken, door het antwoord, hetwelk ik zelf op die vraag U geven wil. *Gezondheid* is immers ook een groot geluk? en wien denkt gij, smaakt doorgaans zijne spijs en drank, al zijn die niet zoo uitgezocht, beter? hem, die zijn Brood van goeder harte en met vergenoeging eet, of die zich met een *boos* hoofd, en met een *wrevelig* hart aan zijne tafel, met lekkernijen opgevuld, nederzet? Ik weet wat gij zeggen of denken zult; het is natuurlijk. Ook is bij die *onvergenoegde* wargarens de

goede omloop van het bloed niet mogelijk; en het wordt doorgaans hoe langer hoe erger; men wordt wezenlijk wel eens *ziek door gemelijkheid*; terwijl de ondervinding leert, dat niet alle ziekten, (hetgeen opmerkelijk is,) ontevrede of gemelijk, maar somtijds zelfs opgeruimd en vrolijk maken.

Maar nog iets: Is *achting* bij de menschen ook een voorregt? Ik geloof niet, dat gij dit ontkennen zult — wel nu, wie is, bij Kinderen zelfs, bij zijne Huisgenooten, bij zijne Dienstboden? — wie is in de Maatschappij meest geacht en bemind, de oude opgeruimde *Goedhart*? of de jongere, alles bevittende en knorrige *Albedit*?

Wie zal, (voegt dit er nog bij; alles kan ik niet uithalen, en te veel zoude U misschien *vervelen*,) wie zal, als het op *sterven* aankomt, gemakkelijker op zijn peuluw liggen? de Man, die bij het onbedriegelijk licht der naderende Eeuwigheid, in zijn hart het getuigenis leest: « Altijd, altijd was ik ontevrede! » of hij, die met ootmoed zeggen durft: » *Beter* had het kunnen, *beter* had het moeten zijn, maar ik heb toch niet altijd, nooit

opzettelijk God bedild, en tegen mijn evenmensch gemord!" ik laat het U zelve bedenken, ook, hoe die Menschen op die plaats, in de Eeuwigheid, waar niets onvergouden blijft, het hebben zullen?

Maar gij weet het: nu komen wij nog aan een ander punt. Wij zijn immers niet *voor ons zelve* op de Wereld? Gij Ouders! Gij immers ook voor uwe Kinderen! Gij Kinderen, vooral die nu reeds volwassen zijt. Gij Dochters! die, na het overlijden van eene brave Moeder, uwen bejaarden Vader mogt behouden; en gij Zonen! die, na het afsterven van uwen Godvruchtigen Vader, voor eene goede Moeder, die U onder haar hart droeg, en met zoo vele smart gebaarde heeft, zorgen moogt? Ja, wij zijn immers alle, ofschoon in onderscheiden betrekkingen, ook voor elkander en voor anderen, die onder ons bereik zijn, op de Wereld? Moeten wij niet *veel*, niet *al* wat wij kunnen, voor elkander doen? Maar kom aan: wanneer *kunnen* wij gemakkelijker, wanneer *zullen* wij ijveriger onze roeping vervullen, in het groot of in het klein iets voor anderen doen, wanneer

neer

neer wij weltevrede, of ontevrede zijn? Kent gij het Spreekwoord niet: » *Gewillige arbeid valt niet zwaar!* » beproeft er U op: het is niet noodig dat gij dit doet met groote dingen; uit kleinigheden kan men, ook in dit opzigt, somtijds het meeste leeren; nu, let er eens op: wanneer leeren uwe Kinderen hunne Les, hun Vragenboekje, hun Psalm, hun Lied? (dit laat gij hen immers van week tot week, met oordeel, leeren?) wanneer nu leeren zij die kleine les vlugger en beter van buiten, als het *humeur* van zijne streek, of als het, anders booze, hoofd niet onklaar is? Gij meesnuilt bij uzelfen; de waarheid heeft u gevangen. Nu, dat verblijdt mij, en ik zal mij nog meer verblijden, als ik bemerk, dat het met ons, *grooten Kinderen*, (och Armen!) ook zoo gaat.

Ziet eens, lieve Vrienden! indien het dan toch *waar* is, dat wij tot *eer van God*, en meer tot *nut voor ons zelve*n, en meer tot *nut van anderen* zouden leven en werkzaam zijn, wanneer wij in ons Beroep en Stand te vrede waren, dan moesten die beweegredenen daartoe immers genoegzaam zijn? Maar

of het helpen mogt, wil ik U eenige van de *Christelijke* beweegredenen, die wij nog hebben, toch ook vooral niet onthouden.

Het eerste, waarop ik dan moet terug komen, is onze *Onwaardigheid*. Ziet, dat is toch maar waar, dat wij ellendige, doodschuldige *Zondaars* zijn. Ja, al hebben wij maar één gebod geschonden, al had gij, bij manier van spreken, maar eenmaal gevloekt of gejojkt, (erg genoeg voorwaar!) dan waart gij toch een overtreder van de *geheele Wet*: want al is de *Wet*, die gij nog wel van buiten zult kennen, in Geboden gesplitst, die *Wet* is toch maar *èèn*, zij is *ééne* *Wet* van *éénen* en denzelfden *Wetgever*; zoo hebben wij dan, door de minste afwijking zelfs, tegen den Heiligen God misdään! tegen dien God, die het heeft laten betuigen, naar Zijn eigendommelijk regt: «*Vervloekt is hij, die niet blijft in al wat er geschreven is in het Boek der Wet, dat hij moet doen.*» En zeg ik dan wel iets te veel, wanneer ik zeg, dat wij nietswaardige *Zondaars* zijn? en leest eens, wat wij betuigen, in het 35ste van de Euangelische Gezangen, die bij de Hervormde

Ge-

Gemeente in ons Vaderland in gebruik zijn. Daarbij, wat hebben wij, hetwelk wij niet ontvangen hebben? en hoe veel ontvingen wij, en ontvangen wij nog alle dagen, bij het dierbaar leven, en bij den adem, dien God ons geeft!

O! vergeet toch niet die veelvuldige bewa-
ring in gevaren en verzoekingën, die uitred-
ding uit ongelukken en rampen. Vergeet toch
niet die ontelbare genoegens des levens, die
God ons gaf. Is het waar of niet, hetwelk
in die genoemde Gezangen — (o, leest het
eens aandachtig! — het 29^e bedoel ik nu voor-
al, vs. 2, 6 en 8.) is het waar of niet waar,
hetwelk wij daar lezen? en zouden wij ver-
geten mogen die groote en dierbare belof-
ten, die wij voor dit en voor het toekomend
leven ontvangen mogten door dat Euangelie,
hetwelk ons vergewist, dat de Godzaligheid
de belofte heeft van dit tegenwoordig en van
het volgend eeuwig leven? Zegt nu eens, heb-
ben *wij* dit alles, hebben wij *iets* van dat al-
les verdiend? wij overtreders van Gods Wetten,
die Gods geduchte Majesteit, ten doel van ha-
re Gerechtigheid en straf had kunnen zetten?

(Gezang 100.) Wij, dien, wat weldaan ons omringen, nog steeds ontbreekt, o smart! het wijs gebruik dier zegeningen, met een regt te vreden hart? (Gezang 29: vs. 7.)

Hoe schandelijk dan ook die Ontevredenheid is, en hoe veel meer *ons* de Vergenoegdheid betaamt, zult gij, ik twijfel er niet aan, nog zoo veel te meer beseffen, wanneer wij indenken iets, waarvan ik misschien reeds veel vroeger had moeten spreken; te weten: langs welk eenen weg wij wederom gekomen zijn, tot het deelgenootschap aan de goederen dezes levens, en tot het uitzigt op de zegeningen van het eeuwig zalig leven; hoort mij dan eens met vernieuwde oplettendheid.

De goede God en Vader van ons Geslacht had Adam en Eva geplaatst in eenen bekoorlijken Lusthof; daar was en hadden zij overvloed van alles, en daarenboven, zij mogten rekenen op nog hooger en onverliesbaar geluk. Ondertusschen, naar het onbetwistbaar regt des Scheppers, beproefde Hij hunne gehoorzaamheid; ééne vruchtsoort werd hun verboden. Bij hen, door zucht naar hooger gedreven, klonk de lokstem der verleiding liefelijk; zij
be-

bezweken voor den invloed van den leugen-geest, die een Menschenmoorder was van den beginne: en nadien zij zich tot Ontevredenheid met hunnen stand hadden laten vervoeren, verloren zij het regt op alles. Gelukkig verloor het arme Schepsel de toegenegenheid van zijnen Schepper niet. God zelf beloofde hun eenen Nakomeling, die hun verloren geluk en uitzigt zou herstellen. In de volheid des tijds zond God zijnen eeniggeboren Zoon, in gelijkheid van het Vleesch der Menschen. Hij nam onze Natuur aan, in den Nazaat van Adam, van Abraham en van David; naar de beloften Gods zag men den Godmensch komen; volkomen te vrede, geheel vrijwillig onderwierp Hij zich aan het Gods ontwerp tot onze behoudenis. Hij verloochende, zonder eenige bedenking, alles, waarop Hij anders, als Heer van alles, het regt bezat, voor zoo veel het Hem, in het volbrengen van den wil des Vaders tot onze zaligheid, zoude hebben kunnen belemmeren, en ofschoon Hij met de moeilijkheden dezes levens in eene greote mate te worstelen had, honger, dorst, beschimping, verguizing, de zwaarste smarten

ten en den dood, den gevloekten Kruisdood lijdend moest, was Hij nooit ontevreded! » *Uw wil geschiedde,*” zoo bad Hij tot den Vader, » *niet Mijn wil.*” Dusdanig was Zijn strijd, toen het op het uiterste begon aan te komen, » *Den Drinkbeker, dien Mij de Vader te drinken geeft, zoude Ik dien niet drinken?*” zoo sprak Hij tot zijne Jongeren, die hunnen Meester wilden bevrijden; noch Gethisemane, noch Golgotha, zag eenen enkelen mistred onzes Verlossers op dien Verlossingsweg, dien Hij voor ons betrad. — Ja! de opwekking nit het graf door den Vader drukt op alles wat Hij deed, op den zin en het gemoed, waarin en waarmede Hij alles deed en leed en stierf, het onmiskenbaar zegel van de Vaderlijke goedkeuring, die in de verheffing van Zijn Zoon, de Menschheid weder herstelde; alles gaf God Hem in de hand, om ons te kunnen geven wat onze Verlosser noodig keurt. Hij heeft magt in Hemel en op Aarde; Hij kan ons door dit leven leiden naar Gods raad, en naar dien raad overbrengen in de zaligste gemeenschap met God. Ziet nu eens, lieve Medemenschen! indien wij dan ontevreded zijn, veel

of weinig, lang of kort, dan bezondigen wij ons grootelijks tegen Hem, die ons als Leeraar, als Voorbeeld, als zaligmakende Verlosser en Heer, tot de volkomenste Tevredenheid verplicht, en daartoe ook de hulpmiddelen verworven heeft, ja ook op ons Gebed die hulpmiddelen heeft toegezegd. Ik verzoek dat gij, eer wij verder gaan, daarop eens gelieft nate denken, en indien het mogt gebeuren, dat gij dit Stukje leest in een grooter of kleiner Gezelschap van tot het goede niet ongeezinden, bespreekt het dat met elkander eens:

- » Hoe diep wij van 't geluk vervielen,
- » Hoe duur wij zijn verlost,
- » En wat de redding onzer zielen,
- » Aan JESUS heeft gekost." (a)

Hebt gij daarop nu nagedacht? Nu dan wil ik, onze Christelijke overweging over dat gewichtig stuk voortzettende, nog eens iets uit de

(a) Gez. 31: 6b.

de Geschiedenis van den Heer Jesus, en uit *uwe* eigene Geschiedenis te binnen brengen.

Toen de Heer Jesus zijne Discipelen voorbereidde tot de allergewigtigste werkzaamheden, en Hij hun den raad en het gebod gaf, om zich niet boven de mate te bezwaren over de moeilijkheden, die Hij hun moest aankondigen, toen vroeg Hij hun tusschen beide eens: »*Heeft U* (in al dien tijd, in welken gij bij mij waaart,) *ook iets ontbroken?*» en wat zeiden zij, wat konden, wat moesten zij allen betuigen? »*Ons heeft niets ontbroken.*» Ei, gaat gij nu eens, zoo veel gij kunt althans, *uwe* Geschiedenis door, van uwen *Doop* af in Jesus naam, of van den tijd uwer *Belijdenis*, die ik denk dat gij zult heben afgelegd.

Zegt eens bij U zelven: hoe oud gij reeds zijt? waar gij zijt geboren? waar opgevoed? ontvielen U uwe Ouders vroegtijdig, of mogt gij die Jaren lang behouden? door wien zijt gij verzorgd, waar, waarin, door wien, waartoe, zijt gij in uwe Kindsheid, in uwe Jeugd, en verder onderwezen? hoe zijt gij *tot* en *in* uwen tegenwoordigen stand gekomen? wat heeft het anderen, wat heeft het U welligt ook gekost?

kost? Nu, geeft dat zoo hoog of zoo laag op als het U beliest en als gij durft, in de tegenwoordigheid van den Vaderlijken Vriend en Leidsman van uwe Jeugd af aan. Ei, zegt dan... zegt dan... «Heeft U, U ooit iets, » dat U volstrekt tot het leven en de Godzaligheid noodig was, *ontbroken?*” Ik vraag niet: » zoudt gij meer *willen* hebben?” want dat is, helaas! met de rijkste en meest hebbende nog wel het geval, maar ik vraag U, » *Hebt gij iets gemist van hetgeen U noodzakelijk was en dienstig*, en naar zijn oordeel, U » *nuttig* zou geweest zijn?” ... O, ik denk, dat gij wel eens zult hebben kunnen opmerken, dat Wijsheid, bijzondere Wijsgeid en Goedheid gepaard gingen in de bestiering van uw lot, door welke Gij, hetgeen gij wel gaarne zoudt gehad hebben, of niet, of niet eer, of niet overvloediger hebt verkregen; en ik twijfel niet, of er zal nog wel eens iemand dit Stukje lezen: die ootmoedig zal betuigen: » *En moest ik al iets missen of ontberen, hetwelk ik zoo gaarne zou gehad hebben, dan heeft Hij dit, op meer dan eene wijze, voor*
» mij,

»mij, meer dan ik verdiende, overvloedig-
»lijk vergoed.»

Wel, is het dan niet hetamelijk, om voor het tegenwoordige, al is alles zoo niet, als wij het wel zouden willen hebben, te vrede te zijn? Kan er ook uit hetgeen wij nu *niet goed of kwaad* noemen, niet wat goeds voortkomen? Ligt niet in hetgeen ons treuren doet, voor ons de kiem van het heilzaamst goed? en al is het, dat wij dat niet zoo doorzien, past het ons dan niet, te gelooven, dat wij *daarna* zullen verstaan, wat de Heer thans doet? en dat wij, dan, wanneer wij zullen zien aangezigt tot aangezigt, wij ook, zoo als nu de Zaligen reeds doen, zullen moeten erkennen: »Heer! gij hebt alles wel gemaakt.»

Ik kan hiervan niet afstappen, zonder U gevraagd te hebben: Moogt gij den Heiligen Geest, in wiens naam gij ook gedoopt zijt, en die ons de veroorzaker wil worden van onzen *troost* op Aarde, en van onze *blijdschap* in den Hemel — moogt gij dien Heiligen Geest, wiens Tempel wij geworden zijn, door onze Gemeenschap met Jesus Christus — moogt gij dien goeden Geest die
ons

ons de allerbeste gaven schenken wil — moogt gij dien Geest van God *bedroeven*? O neen, dat verbiedt de Schrift uitdrukkelijk. (a) Maar daarom moet ik U dan ook vragen: »*Weet gij* wel, dat gij door Ontevredenheid dien goeden Geest geduriglijk bedroeft?» Gij staat toch door dat aandruischen tegen Gods beschikkingen over U, Zijnen arbeid in U tegen; wij worden hier *ook door onze Lotgevallen* gevormd en opgevoed; dat weet gij wel, dat geloofst gij immers ook wel? ik voor mij zou geene zwaarigheid maken om vast te stellen, dat Gij, die dit boekje tot uwe stichting tot dus ver hebt doorgelezen, en van de betamelijkheid van Christelijke Tevredenheid bij U zelven overtuigd, en daarin, door deze poging al meer bevestigd zijt, dat gij die overreding van uw verstand, en die neiging ook tot *dat* goede in uw hart, ook aan den Heiligen Geest te danken hebt, en ik acht het daarom ontwijfelbaar, dat wij door dat ontevrede zijn, tegen licht en beter weten, den Heiligen Geest zeer groote stof tot droefheid

(a) Ephes, 4: 30.

heid geven. Ja, zoude het wel te verwonden zijn, indien Menschen, die een tijd lang door tegenspoeden getuchtigd zijn, met dat weldadig oogmerk, dat zij komen zouden tot God, tot God in Jesus Christus zijnen Zoon, maar ook onder God, en onder zijnen Zoon, en die het wel wisten, waartoe dit alles dienen moest, en toch wederwillig de verzenen tegen de prikkels bleven slaan, dat zulke Menschen voor een tijd eens aan zichzelf als overgelaten wierden? en het is ook wel eens gebeurd, dat klaagzieke, altijd ontevredene Menschen, die over *beuzelingen* altijd mordden ofschoon zij eigenlijk geene wezenlijke stof tot onvergenoegd zijn hadden, wel eens op eene geduchte wijze getroffen zijn, zoodat zij nu wel reden hebben om te weenen. — O! dat wij door zulk een schrik niet behoeven bewogen te worden; dat het ons daarentegen een wezenlijk genoegen zij dien Geest van God, dien wij zoo vaak, op menigerlei wijze hebben bedroefd, te verblijden!

Wie zou, daar Jesus voor ons stierf,
En ons den Geest tot troost verwierf,

Wie

Wie zou Zijn Beeld niet dragen?
 En vol van God, die in ons woont,
 Den Geest, die ons zijn vriendschap toont,
 Niet zoeken te behagen? (a)

DE DERDE AFDEELING,

Middelen en Bestuur tot Tevredenheid.

Het zoude mij leed doen, indien, na al het gezegde, zich niemand opdeed, die bij zichzelf dacht of zeide: »Het is zoo, zóó moest ik zijn; och! was ik zoo! Maar hoe word ik zoo?» Nu, komt, laat ons dan eens denken over de *Middelen*, die ons tot dat gemoedsbestaan, tot die betamelijke Weltevredenheid kunnen helpen brengen. Ik hope, dat ik uw vertrouwen eenigzins gewonnen heb, en indien dit zoo is, ei! hoort en beproeft dan mijnen raad, dien ik U hope te geven, ook op te volgen. Ik wil, zoo als ik zeide, U op de *Middelen* wijzen, en onder

(v) Gez. 149: 4.

der het denken over dezelve, tevens mijn best doen, om U in het gebruiken van dezelve, ten minste eenigzins, te *besturen*.

Begint, indien gij wel wilt, begint dan, bid ik U, met dat gedeelte van uwe schuld, die gij, in dat opzigt, voor God gevoelen mogt, voor Hem, die uw hart kent, opregtelijk te belijden; doet dat niet éénmaal slechts, maar dikwijls, maar altijd ongedwongen, en uit uw hart, met waar berouw, en met die droefheid naar God, die eene onberouwelijke Bekeering ook van dat kwaad zal ten gevolge hebben; gaat voort met, of paart daarbij het Gebed om schuldvergifenis, in Jesus naam, en gevoelt gij ook, dat gij U, al was het ook maar nu of dan, in en door uwe ontevredene luimen bezondigd hebt tegen uwe Echtgenooten, en Kinderen, en dienstboden en andere Betrekkingen, belijdt dan ook die verkeerdheid voor God, en aan de zoodanige, *voor welke dit voegzaam kan en moet geschieden*. Verootmoedigd U alzoo met der daad over Ontevredenheid voor God en Menschen; want ik geloof, dat het een van de krachtigste middelen is, die wij, *met Gods hulp, en onder*
in-

inwachting van Zijnen zegen, in onze magt hebben, om onze bedorvene Natuur, (den Ouden Mensch) te dooden, ten minste in ons te bestrijden wat niet goed is, indien wij dikwijls bij vernieuwing ons opregt daar over voor ons zelve, voor onze beledigde Medemenschen en betrekkingen, en voor onzen Vader, *die in het verborgen ziet*, vernederen.

Gij hebt het immers wel opgemerkt, dat ik gezegd heb: » *Met Gods hulpe, en onder opzien tot Zijnen zegen?* » En gij verwondert U voorzeker daarover niet! Gij zult het toch wel eens zijn met hetgeen in de Euangelische Gezangen geschreven, uit den Bijbel overgenomen, geschreven staat:

- » Al ons trachten,
 » Naar volmaking, vordert niet,
 » Zoo uw Geest geen bijstand biedt." (a)

Daarom dan raad ik U, dat Gij, in den naam van onzen eeuwig gezegenden Middelaar, bidt,
 ge-

(a) Gezang 107: 8b.

gedurig bidt om dien goeden Geest, die ons alle, een iegelijk die uit vleesch geboren is naar Gods beeld vernieuwen, wederbaren, en in ons het willen en het werken *werken* moet: ja: bidt dat te meer, omdat het ons zoo middelrijk is toegezegd, dat de Hemelsche Vader, wanneer wij om dien Geest bidden, ons deszelfs goede gaven niet weigeren zal. Inmiddels, dat gebed om Christelijke Tevredenheid moet zoo ingerigt zijn, dat wij onze smeecking toepasselijk maken ook tot *deze* onze behoefte; en dat wij niet aarzelen om te vragen: »Vader! geef mij Uwen Geest, »opdat die mij ook in alles te vrede make »met mijn stand, en kring en lot.” En waarlijk, indien een onregtvaardige Regter, op het aanhouden van eene arme Weduw, dan toch eenmaal haar regt doet, zal dan de regtvaardige, en barmhartige Vader zijn Kind, dat om *hulp* vraagt *ter verbetering*, ongeholpen laten? dat kan Hij niet.

Indien gij op die wijze, van tijd tot tijd, doorgaans werkzaam zijt, dan durf ik U ook wel aanraden, om over de Voordeelen van Christelijke Vergenoegdheid, over het be-

min-

minnelijke, het zalige, en het Godverheerlijkende daarvan na te denken, en bij tegenoverstelling U het schandelijke, het schadelijke, het Godontëerende van die leelijke en hatelijke Ontevredenheid voor te stellen. Ik zal daarover nu niet uitweiden. Ik heb hier en daar in dit Stukjen daarvan wel het een of ander laten zien, niet waar? nu, dat moogt gij dan eens opzoeken en bepeinzen. Ik zoude U daarbij ook kunnen aansporen, om nog eens in te zien, hoe uitdrukkelijk Gods heilige Wet verbiedt te *begeeren*, niet, om ook te worden *begunstigd* met soortgelijke voorregten, als uw medemensch geniet, maar om uit wangunst omtrent hen en uit eigenbaat voor u te haken juist naar dat geen, waarmede God ons voorbij gaat, terwijl Zijne Vrijmagt hetzelfde aan onze Naasten schenkt. Ik zou, ja, lieve Menschen! ik zoude U nog zoo-veel te *beschouwen* en te *bespiegelen* kunnen geven; maar ik geloof, dat wij verder zullen komen, indien wij wel in acht nemen, en beoefenen, ook in betrekking tot dezen onzen Christelijken pligt, om *vergenoegd*

te zijn met het geen God ons geeft en doet, dat geen, wat Joannes schreef: »*Wie is het, die de Wereld overwint, dan die gelooft, dat Jesus is de Zoon Gods?*» (α) dan met eene menigte van keurig uitgewerkte, en sierlijk voorgedragene *bespiegelingen*. Hoe meent gij dat? vraagt mogelijk iemand. o Lieve Vriend! zeer eenvoudig. Joannes kende eene groote kracht toe aan het *Geloof* in den Zoon van God; men kon *daar door de Wereld*, de verzoekingén, de verleidingén, de verdrukkingén *overwinnen*; men zou, indien men *geloofde*, standvastig bleef bij het geloof in JESUS CHRISTUS, zich, noch door het een, noch door het ander, van de belijdenis en de betrachting van de pligten der ware Godzaligheid laten aftrekken; en ik geloof, dat het nog zoo is. Indien Gij en ik, door het *Geloof*, in ons eigen oog arm *Zondaar* zijn — indien Gij en ik JESUS CRISTUS in zijne doodsgedaante, *Hem*, hangende ook voor onze zonden aan het Kruis, voorstellen, — indien wij door het

Ge-

(α) 1 Jean. 5: 5.

Geloof in Hem onzen Middelaar zien — indien Gij en ik, door het *Geloof*, dat Hij ons lot bestuurt in den naam des Vaders, en dat wij eenmaal, (*eerlang* misschien) zullen staan voor Zijnen Regterstoel, en zullen moeten beantwoorden ook die ééne onderduizend vragen: »*Waart gij met Mij te vrede? heb Ik het niet wel voor u, en met u gemaakt?*» — indien wij, Gij en ik, in dat *Geloof* trachten te staan, en door dat *Geloof* pogen te leven, in afhankelijkheid van God, en van zijnen Geest — dan geloof ik, dat die geest van Ontevredenheid over ons niet zal blijven heerschen, dat wij ook met dat *Geloof*, door Gods genade, de Wereld in dat opzigt *zullen* overwinnen.

Mag ik U nu nog op *twee* bijzonderheden oplettend maken, en dan naar het einde spoeden? bijzonderheden, die in het streven naar *Weltevredenheid* niet onbelangrijk zijn.

De eerste is deze: *Beschouwt* toch de *Tevredenheid*, de ware Christelijke Vergenoegdheid, in dit leven nooit als *eene onbereikbare hoogte*. Gij zult het ook wel eens

ondervonden hebben, dat het wel eenigzins
 waar is, het geen het spreekwoord zegt:
»Goede moed is het halve werk,» en omge-
 keerd, dat ook de opgewektheid en kracht,
 die God ons schenkt door Zijn Woord en
 Geest, begon te verkwijnen en te verslappen,
 wanneer wij uit opzien, uit traagheid, of
 waar door dan ook, ons zelve begonnen te
 verbeelden: *»die hoogte bereik ik nooit!»*
 Ei! denkt nog eenmaal om den Tekst, bij den-
 welken ik U, in het begin van dit Stukjen,
 heb bepaald. Paulus zeide immers: *»ik heb*
»GELEERD vergenoegd te zijn in hetgeen
»ik ben.» Ziet: dat is immers weer van
 belang? Paulus was een mensch, als wij;
 hij heeft het ook moeten *leeren*: en hij *heeft*
 het *geleerd*. Op eenmaal wordt eene spruit
 geen boom, een knop geene bloem, eene
 bloem geene vrucht, de vrucht niet rijp!....
 Houden wij maar moed, laat ook hier *het*
Geloof leven: *»ik KAN het worden!»* Pau-
 lus *had het geleerd*; wij *KUNNEN het ook*
leeren. Hoe lang hij er over geleerd had,
 dat weten wij niet; maar hij *had het geleerd!*
 hij had zich ook daarin *geoeffend*, zoo wel
 als

als om eene onergelijke conscientie te verkrijgen voor God en menschen: en dat immers is de gewone weg, dien God met menschen houdt tot hunne volmaking? Hij roept, Hij wekt op, Hij belooft hulp, Hij lokt uit tot het Gebed, en als het is: »*Ziet! hij bidt,*» als dat de Engelen en de Zaligen van eenen Zondaar op aarde in den Hemel hooren zeggen, dan begint reeds hunne hemelsche blijdschap; en zij twijfelen er niet meer aan, of die, die gebruikt wat God hem geeft, zal *meer* ontvangen, en eenmaal zalig bij hen komen! komt dan — *dat* ook geloofd! moed gehouden, volgehouden! Paulus heeft het geleerd; door Gods genade kunnen wij het waarlijk *leeren*, zóó *leeren*, dat wij, als hij, ook eenmaal zullen kunnen zeggen: „*Ik HEB geleerd vergenoegd te zijn in hetgeen ik ben.*»

De *tweede* bijzonderheid, die ik wilde opmerken, is van een anderen aard, maar ook mijns inziens, van veel belang, te weten: men moet zorgen voor den goeden welstand van het *Ligchaam*, want daar is somtijds in onze Ligchaamsgesteldheid iets, hetwelk ook in dit opzigt hoogst schadelijk werkt op onze

Zielsgesteldheid; van dien aard zijn doorgaans alle die kwalen, welke men pleegt toe te schrijven aan verstoppingen, het zij dan veroorzaakt door overdaad in spijs, of het gebruik van schadelijk voedsel, en door een zoogenoemd *zittend* leven, vooral indien dit het gevolg is van bedrijveloosheid en traagheid; daar tegen moet men dan zoeken te waken. De mensch bestaat toch uit *twee* deelen — uit *Ziel en Ligchaam* — niet waar? Dat wij ons dan ook, om vergenoegd te *kunnen* zijn, ons houden aan de *zaligmakende Genade*, die ons leert ook *matig* te leven, (a). En is men door eigen toedoen, of misschien niet zoo zeer door eigene schuld, ongesteld, dat men toch zijne gezondheid op de beste wijze trachte te herstellen! O, het zou voor sommige menschen, die zoo zeer ontevreden, zoo *doorgaande* onvergenoegd geworden zijn, en uit gemelijkheid, en verdriet, in het einde zich zelve hebben aangetast, wel te wenschen zijn geweest, dat zij met een Christelijk denkend Geneesheer in tijds ge-

(a) Tit. 2: vs. 12.

raadpleegd, en zijne voorschriften biddende *behartigd* hadden.

Onder de middelen tot bevordering van Weltevredenheid, durf ik U ook zeer wel aanprijzen het lezen van een *Danklied*, de beschouwing van de *Natuur*, eene *wandeling*, een vertrouwelijk *gesprek* met eenen *vriend* of *vriendin*, Echtgenoot of Broeder, over de *Oorzaak* van uwe mistroostige Ontevredenheid, vooral ook het zien op menschen, die *minder* hebben dan wij, en het *korte* bezoek in een Ziekenhuis, Gasthuis, of eene andere woning van jammer en ellende. Ik ken een Man, die daarvan meer dan eenmaal, door Gods goedheid, het weldadig gevolg heeft ondervonden; hij had eene verstandige en brave Vrouw, die hem zeer naauwkeurig, oplettend en liefderijk gadesloeg, vooral op *dat* zwak in zijn karakter, zij kon het aan zijne oogen zien, aan zijne spraak hooren, aan zijn spijsgebruik en slaap bemerken, of zijne ziel *wel* of *niet wel te vrede* was, en als hij *van de wijs*, zoo als hij dat noemt, *begon te geraken*, deed zij haar best, om hem tot *wandelen* en tot het bezoek van eenen

Lijder aan te sporen; en als hij dan niet eigezinnig tegenstreefde, maar ging, kwam hij doorgaans weder, met beschaamdheid voor haar en voor zich zelve en met de erkentelijke vraag aan God: „*wat onderscheidt mij van dien armen?*”

Gelukkig, die zoodanig eene Vrouw bezit, of zulke Vrienden, die in ons Christelijk welwezen zoo veel belang stellen, dat zij daartoe ook hunne kracht beproeven; en dit kan men bij zijne Huisgenooten en Vrienden op onderscheiden wijze doen, en verzoeken, dat zij het aan ons doen. Ik heb dien Man eens hooren verhalen, dat diezelfde Vrouw, hem, ter gelegenheid van eene vrij langdurige *luim van korseligheid en gemelijkheid*, een Dichtstukken van eigen maaksel deed in de handen komen, hetwelk zijn doen beschreef: en hem tot inkeer en tot *schreijen* bragt, en tot het *gebed* om innige verbetering, en dat moet, volgens zijn zeggen, nog al veel hebben uitgewerkt. Ziet eens, als het, ons ernst is om beter te worden en om beterschap te helpen bevorderen, dan kunnen en moeten wij het een en

ander, hetwelk onder ons bereik is, bij ons zelve en bij de onzen beproeven; die niet zaait zal ook niet maaijen: alle zaadkorrels zullen zich niet tot vrucht dragende planten ontwikkelen, maar *als Paulus plant, Apollos nat maakt, God zal, op hun gebed, den WASDOM geven?* Doet ook vooral uw best om doorgaans *bedrijvig* te zijn. De luije ledigheid is zeer schadelijk; mij valt daar in hetgeen de zalige *van Alphen* ergens zingt:

- » *En moet ik voor mijn kostjen zweeten*
 » *'t Is ziel en ligchaam goed,*
 » *Zoo wordt Gods liefde minst vergeten,*
 » *Mijn Jesus zweette bloed.*»

Gij vindt dit in de *Stichtelijke Mengel-
 poëzij*, door dien braven Man, met *van de
 Kasteele*, uitgegeven, bladz. 148, in het
 stuk hetwelk ten opschrift heeft: het *Ver-
 genoegen*; en hetwelk ik hope, dat nog
 meermalen tot opleiding voor U en voor
 anderen tot dat ware *Vergenoegen* dienen
 zal.

Het zij mij vergund hier nog bij te doen, dat, vermits de *Ontevredenheid*, gelijk dezelve tegen verschillende *Voorwerpen*, en over verschillende *Onderwerpen* plaats heeft, en dezelve alzo ook voortvloeit uit verschillende *Oorzaken*, het daarom ook van belang is, dat men de ware, eigenlijke *Grondoorzaak* poogt op te sporen. De *Grondoorzaak* zeg ik; want ofschoon het zeer heilzaam is, ten minste zijn kan, dat wij weten b. v. of wij gemelijk en onvergenoegd geworden zijn, omdat deze of die niet gegroet heeft, of niet zoo vriendelijk was, als anders, of omdat onze naaste *Buurman* een fortuintje hebben mogt, hetwelk *ons* voorbijging, of omdat wij, die — wie weet — hoe dikwijls *een ander* hebben te leurgesteld, nu ook door hen dus zijn bedrogen; het komt er toch maar op aan, welke de *Grondoorzaak* van dit alles is. En wat dunkt U? zouden wij wel veel tijd noodig hebben, en wel zoo vele moeite behoeven te doen om daaromtrent wel onderrigt te wezen? Ei! waarom is de *Handwerksman*, de *Ambachtsman*,

man, de Winkelier, de Koopman — waarom is de Ambtenaar, de Geestelijke, de Staatsman — waarom is het Kind, de Dienstbode, de Jongeling, het Meisje, de Man, de Vrouw — waarom zijn *wij*, over het geheel genomen, in onzen stand en kring niet te vrede? — waarom zou men het gaarn *beter* willen hebben, dan men het heeft? Is dat niet, omdat men aan zichzelf zekere *waardij* toeschrijft, grooter dan het voorregt, dat wij genieten? Is het niet, omdat wij met ons zelve ingenomen zijn, meer dan met de zegeningen, die God ons geeft? Peilt, peilt, bid ik U, den grond van uw hart, en ik twijfel er niet aan, of gij zult ook bij u zelve die ontdekking kunnen doen. Ja, *Hoogmoed*, *Hoogmoed*, die schandelijke *Hoogmoed*, is ook in dit opzigt voor ons zoo schadelijk. Indien wij, bij ons dagelijksch brood, hetwelk God ons geeft, bij den verfrisschende drank, dien ons iedere morgenstond aanbiedt, indien wij gedurig bij het geen de goede hand onzes Gods ons op de aarde geeft, vroegen: »wie ben ik, en wat

is mijn huis? wat onderscheidt mij, dat
 » *God ons dat, en mijnen Naasten, die al-*
 » *thans zoo goed wel is, als ik ben, dat*
 » *niet geeft?"* gelooft mij, wij zouden als-
 dan van lieverlede meer te vrede worden. Ik
 breng mij nog altijd met genoegen te binnen
 hetgeen ik reeds zoo vele jaren geleden ge-
 lezen heb, en ik gaarne, tot uwe overwe-
 ging, hier voor u wil overschrijven. » De
 » Hoogmoed is een schaamteloze bedelaar
 » om een aalmoes van eerbewijzingen, die
 » dikwerf afgewezen wordt, en dan over
 » onregt klaagt; en die, indien hij iets ont-
 » vangt, zich altijd verbeeldt minder ontvan-
 » gen te hebben, dan hij verdiende. De Ne-
 » derigheid is eene bescheidene schoone, die
 » altoos meerder lof ontvangt, dan zij denkt
 » waardig te wezen, en bij gevolg, altoos
 » meer dan zij hoopte. Zij geeft maar zel-
 » den reden om onvergenoegd te wezen, de-
 » wijl zij niet begeerlijk is. "

» Het grootste gedeelte van onze *Onverge-*
 » *noegdheid* ontstaat uit trotschen waan, dat
 » wij

» wij niet zoo gelukkig zijn, als wij verdie-
 » nen..... Even gelijk men zegt, dat de
 » *Spaarzaamheid*, met betrekking tot onze
 » bezittingen, de *grootste Inkomst is*, kan
 » men hetzelfde ook zeggen van de *Nederig-*
 » *heid*, met betrekking tot de gerustheid van
 » ons gemoed. Zij leert ons met weinig te
 » vrede wezen, dewijl wij ook dat weinige
 » niet volkomen verdienen, en zij verheugt
 » zich in den overvloed zoo veel te meer, als
 » zij dien minder voor eene verdiende be-
 » looning van hare eigene waarde aanziet.” (a)
 Ik zoude hierbij meer kunnen uitschrijven;
 maar indien uwe leeslust is gaande gemaakt
 om over de *Nederigheid* en tegen den *Hoog-*
moed te lezen, gij zult dan, door daarom bij
 welgezinden te vragen, wel worden te regt
 geholpen. Is dan de *Hoogmoed* eene zoo
 heillooze bron van *Ontevredenheid*, dan ein-
 dig ik met de aansporing tot het Gebed om
 die *Nedrigheid*, welke aan alle goede hoeda-
 nigheden den glans geeft, en de milde bron
 van

(a) Gellert, Zedek. Lessen, IIIe Afd. 20e Les.

van zaligheden kan worden, die de Hoogmoedige noch kennen, noch genieten kan.

Ik kan U al wederom uit de Euangelische Gezangen aanleiding geven, om u in dat Gebed te oefenen. Bij het lezen van Gezang 22. kunt gij ook voor u zelve *bidden*: »*Leer mij o God! ook deze keuze doen:*» het 13e vers van het 61e Lied kunt gij ook dagelijks voor u zelve overnemen. Ook wenschte ik wel, dat een ieder dikwijls bij zichzelf, *uit het harte*, bad hetgeen gij vinden zult, Gezang 67 vs. 4 en 5. en dat doende in *het geloof* aan onzen Goddelijken Verlosser, en aan zijnen goeden Geest, durf ik toch hopen, dat gij nog eens, van goeder harte, met Paulus zult kunnen zeggen: »*Ik heb geleerd vergenoegd te zijn in hetgeen ik ben.*» (a) en naar Davids betuiging zingen: (b)

» Mij' ziel, die naar den vrede haakt,
 « En 't morrend ongenoegen wraakt,
 » Is in mij, als een Kind, gespeend,
 » En heeft zich met Gods wil verënd,

(a) Filip. 4: vs. 11.

(b) Psalmberijming 131: vs. 3.

